

„Nincs szükség olyan textilnagykereskedőre, aki a vászonnal csak zsebkendő formájában érintkezik“

(A Délmagyarország munkatársától) A szegedi Kereskedelmi és Iparkamara 1940. évi működéséről szóló jelentése most jelent meg dr. Tonelli Sándor főtthkar szerkesztésében. A jelentés érdekes összefoglaló képet ad az elmúlt esztendő rendkívül változatos gazdasági életéről. Bevezető soraiban világpolitikai és világ-gazdasági áttekintést nyújt a jelentés és világ-események szempontjából vizsgálja a magyar gazdasági élet és a kamarai kerület ipari és kereskedelmi helyzetét.

Kihasztnálatlan ipari konjunktúra

Megállapítja a jelentés, hogy a szegedi kamarai kerület jellegét, a kevésszámú, agrárius jellegű nagyvállalatot leszámítva, a *kisipar és kiskereskedelem adja meg*. Az iparosok száma a kamarai kerület négy vármegyéjében meghaladja a 30.000-t, a kereskedők száma pedig a 21.000-t. Az elmúlt év elején úgy a kisiparnál, mint a kiskereskedelemnél, valamint a gyár-iparnál nagymérvű munkaszaporulatot lehetett tapasztalni, az anyagkészletek kimerülése, majd a katonai behívások következtében a munkaszaporulat az év derekára csökkent és így sem az ipar, sem a kereskedelem nem tudta kihasználni ezt az ipari konjunktúrát.

Árszabályozás és árelőmozdítás

Foglalkozik a jelentés az árvízvédelem kérdésével is és rámutat, hogy az a károsodás, amely az országot a gabona és gyümölcstermés egyrésztének kiesésével érte, az 1940. évvel még nincs lezárva, hatása még a következő esztendőben is érezhető lesz. Igen érdekes a jelentésnek az a része, amely az *árszabályozás és árelőmozdítás kérdésével foglalkozik*. Ennek a két gazdasági tényezőnek az a fontos rendeltetése van — mondja a jelentés —, hogy *fékezze legyen az inflációba való rohanásnak*. A jelentés szerzőjének megítélése szerint ugyanis a drágulás tényezői eddig inkább csak az árúoldalon mutatkoztak — árúhiány, a külföldtől való elzárkózásunk, árúfelhalmozásra irányuló háborús pszichózis nagyobb anyagfelhasználás, rossz termés, stb. —, míg a pénzügyoldalon a drágulás tényezőit sikerült megfékezni. Amíg ez a helyzet, nincs veszedelem — írja a jelentés —, sőt remélni lehet, hogy a gazdaságiaknál is fontosabb lélektani megerősödés, amely az ország gyarapodását követi, átsegít bennünket a következő hónapokon. Nyíltan a szemébe kell ugyanis nézni annak a jövőnek, amelyben további háborús kényszerrendszabályokra és kényelmünk további megszorítására kell számítanunk.

A kereskedelem átalálítása

Rámutat a jelentés arra is, hogy a kereskedelem átalálítása során a könnyű kereset és a hatósági támogatás reményében sok olyan elem lepte el a kereskedelmet, amelyek azt képezték, hogy a kereskedelem hozzáértés és tudás nélkül is terített asztalt jelent mindenki számára. Olyan *tanagykereskedőkre, akik a fával csak fogpiszkáló formájában és olyan textilnagykereskedőkre, akik a vászonnal csak zsebkendő formájában érintkeztek*, nincs szüksége a magyar közgazdasági életnek, — írja a jelentés. Külön-külön foglalkozik a jelentés a szegedi kamarai kerület speciális cikkeivel: a szegedi paprikával, a makói hagymával, a tiszántúli cirokkal, a jánoshalmi gyümölcseivel, baromfival, tojással, stb. Rámutat a jelentés, hogy ezeknek az exportja tekintetében *rendkívül megnövekedett a németországi piac jelentősége*.

Szeged közgazdasági életének veszteséglistája

Szeged gazdasági viszonyairól szóló fejezet annak a tulajdonképpen nem gazdasági vonatkozású, de mégis gazdasági kihatású eseménynek a megemlékezésével kezdődik, hogy a Ferenc József-tudományegyetem visszaköltözött Kolozsvárra s ezzel megszűnt legalábbis egyelőre a szegedi egyetem jogi kara. *A jogi kar szűneltetése nemcsak kulturális, hanem gazdasági kérdés is, mert a sajnálatos módon lecsökkent forgalmú város nincs abban a helyzetben, hogy bármelyik intézményét nélkülözni tudja.*

Veszteséget jelentett Szegedre nézve az elmúlt évben a szabadtéri játékok elmaradása is,

A vadvizkatasztrófáknak csak egy orvossága van:

végre kell hajtani a nagyszabású csatornázást

Dr. Kogutowicz Károly előadása az Alföld legsúlyosabb problémájáról — „A víz nem respektálja a közigazgatási határokat, a házak alapjai alatt bomlasztja meg a földet, faalapra kellene építeni a tanyaházakat“

(A Délmagyarország munkatársától) A Szegedi Egyetembarátok Egyesületének rendezésében szerdán délután Kogutowicz Károly professzor tartott előadást az Alföld, különösen pedig Szeged vadvizproblémáiról. A vegytani intézet tantermét teljesen megtöltötte a közönség, amely feszült érdeklődéssel hallgatta Kogutowicz Károly szomorúan aktuális fejtegetéseit.

Szahara-e a magyar Alföld?

Kogutowicz Károly bevezető szavaiban ismertette a vadviz elnevezésű természeti jelenség keletkezését, eredetét. A Duna—Tisza közéről meglehetősen téves földrajzi fogalmak forognak köz-közben. Az iskolai térképek helytelen adatai csak a legkisebb és legelenyesebb részeit ezeknek a téves fogalmaknak. A Duna—Tisza közének geológiai helyzetét úgy lehetne jellemezni, hogy ez a terület nem egyéb, mint meszes homokkal fedett, kelet felé lejtő hatalmas lap. Ez nem szaharai kép, mert a homokhat nem a szél irányát követi s így alig lehet arról beszélni, hogy itt futóhomok van. A tudományos vizsgálatoknak az alföldi vízlevezetéssel összekapcsolódó ága felvetette azt a kérdést, hogy a Duna—Tisza között megengedi-e a terület földrajzi fekvése, hogy a föld alatt, alagutban vezessék le a terület összegyűlt vizét? Erre a kérdésre éppúgy nehéz választ adni, mint a vízlevezetéssel kapcsolatos bármely más kérdésre, mert megfelelő ismereteink nincsenek erről a területről, nem történt eddig behatóbb vizsgálat, nincs elég talajutás s így rendkívül nehéz tökéletes képet alkotni arról a problémáról. Eppágy nincs azonban megfelelő vizsgálat abban a tekintetben sem, hogy hogyan változik a magyar Alföldön az időjárás? Ennek pontos ismerete rendkívül fontos volna a víz-probléma szempontjából, mert a száraz és csapadékos esztendők változásában minden bizonnyal van észlelhető rendszer. Ezeknek a klimatológiai ciklusoknak megállapítása az egész magyar Alföld vizgazdálkodási tekintetében rendkívül nagy fontossággal bír. Ez az állandó változás mutatja legjobban, hogy az Alföld nem Szahara, itt folyton változó problémákat kell megoldani: egyszer szárazság, máskor pedig árvíz tekintetében.

A vadviz eredete

Az Alföld homokháta alatt hatalmas mennyiségben gyűl össze a csapadékos években a víz. Senki sem tud felelni arra a kérdésre, hogy melyik esztendő összegyűlt vízmennyisége jelent meg pillanatnyilag vadviz alakjában? Nem tudhatjuk, hogy most nem a négy vagy öt évvel ezelőtti összegyűlt víz tört-e a felszínre s hogy a most lehullt csapadék nem jelentkezik-e majd 1943-ban, vagy 1945-ben? A homokréteg gyorsan

Bélyeggyűjtőményt

régi levelezéseket, jobb magyar sorozatokat és blokkokat megvételre keresek. Magas árat fizetek. Sürgős ajánlatokat kérek. Cím:

Kovács Kossuth L. sugárui 43.

úgyhogy ebben az esztendőben egyetlen idegenforgalmi esemény, amely gazdasági előnyökkel járt a városra nézve, az ipari vásár volt.

Beszámol a jelentés arról az örömdetes eseményről, amelyet ipari téren az Első Kecskeméti Konzervgyár szegedi fióktelepének felállítását jelent. Megemlíti továbbá a Backmalomnak a Mezőgazdasági Kőraktárak Rt. által történt megvásárlását, valamint a vágóhíd hűtőházi berendezéseinek kibővítését. A Szegedről szóló fejezetben a városi üzemek üzleteredményeiről és forgalmáról számol még be a jelentés.

beissza a vizet, de — mint ahogy mindenki tapasztalhatta a strandon — azonnal vízátmenet, különös anyaggá válik. A víz tehát a föld alatt keres magának utat s amikor már teljesen megtelt a föld alatti csatornák, akkor egyszer csak bekövetkezik a vadvizkatasztrófa.

A tanyavilág veszélye

A vadvizprobléma azért ujkéletű, mert régebben nem volt például Szeged környékén a maihoz hasonló hatalmas tanyavilág. Amikor jelentek a vadvizek, akkor a juhászok egyszerűen áthajtották a jószágot magasabban fekvő víztelen területre. Ma azonban nem legegnek, hanem termőföldek, tanyák kerülnek el ezen a vidéken. Ennek a tanyavilágnak az a legnagyobb veszélye, hogy a víz nem respektálja a közigazgatási határokat s nem respektálja azokat a helytelen intézkedéseket sem, amelyeket a háború utáni telepítés során életbe léptettek. Amikor már veszedelmes mértékben jelentkezett a vadviz, akkor a hatóságok elkészítették a terveket. De aztán, víz-ügyben nyugalmasabb idő keletkezett, más szempontból azonban nyugtalan s emiatt a legjobb tervek, az úgynevezett Udránszky-tervek elcsúszlyedtek a fiókokban, ahonnan valósággal elő kellett csalni, hogy egy-egy részletét gyakorlatilag is megvalósítsák.

A legnagyobb veszély az, hogy az állam annakidején nem ismerte fel ennek a problémának súlyosságát — folytatta Kogutowicz professzor —, a terveket nem valósította meg. A kérdés megoldása az állam feladata lett volna s nem a társulatoké, nem az érdekelteké.

Az árvízveszély és vadvizkatasztrófa

A vadvizveszély felismerésében rendkívül fontos megkülönböztetést kell tennünk a folyók árvízveszélye és a vadvizveszély között. A mostani dunai áradás és például a szegedi vadviz között a különbség az, hogy a folyam áradását 3—4 hét alatt le lehet vezetni, a vadvizet nem. A Duna mondhatni nilusi homokot visz az előtört területre, tehát javítja a talajt, a szegedi vadviz szikes, lugos iszapot rak a talajra, tehát rosszabbá teszi. De nemcsak ebből a szempontból, hanem más szempontból is veszélyesebb a vadviz. A házak alapjai alatt bomlasztja meg a földet s így hiába építünk téglalapú házakat, a részbeni süllyedés megrepedíti a falakat. Ezen talán úgy lehetne — legalább is átmenetileg — segíteni, hogy tekintettel a téglahiányra: faalapra építsenek a tanyaházakat úgy, mint azt a Dunántúl veszélyeztetett területein teszik. Ezt azonban éppúgy nem lehet zöld asztalnál elintézni, mint az árvízprobléma egyéb más kérdéseit. Addig, amíg az állam ezt a problémát meg nem oldja, mégpedig a gazdátársadalom megterhelése nélkül — ugyis csak részletprobálkozásokba lehet bocsátkozni.

Mit kell tehát tennünk? — tette fel a kérdést előadásának végén Kogutowicz professzor. — A bait ami már bekövetkezett a lehető leg-